

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Вікарчук О. І., к.е.н., доцент
Житомирський державний університет ім. Івана Франка*

Протягом існування людської цивілізації проблеми культури мали першочергове, по суті, провідне значення – передусім тому, що культура завжди була могутнім фактором соціального розвитку, відбивала якісну характеристику суспільного життя, уособлювала в собі специфічний спосіб людської життєдіяльності, зафіксований в результатах праці, в системі соціальних норм і закладів. Зауважимо, що основне в змісті культури – не речі, а людина, суспільство. Усі її види – культура виробництва, культура управління, політична культура, художня культура, культура міжособистісних відносин, екологічна тощо – утворюють єдине ціле як форми існування й розвитку людської природи, а отже, – суспільства. Культура пронизує всі напрямки людської життєдіяльності – від основ матеріального виробництва й елементарних людських потреб до найвеличніших виявів людської творчості. Вона впливає на всі сфери суспільної та індивідуальної життєдіяльності – працю, побут, дозвілля, мислення, практичну діяльність, етику, етикет.

Глобалізаційні впливи, інтенсифікаційні процеси в інформаційному просторі спричинили появу нового явища - інноваційної культури, яка стала предметом дослідження економічної, соціологічної, психологічної, педагогічної та інших наукових галузей. Сьогодні інноваційна культура розглядається як один із головних каналів активізації суб'єктів діяльності всіх галузей.

Під інноваційною культурою мають на увазі складову загальнокультурного процесу, яка характеризує ступінь сприйняття окремою особою або групою чи суспільством різних нововведень в діапазоні від толерантного відношення до готовності та здатності перетворення їх у інновації. Інтенсивний розвиток суспільних процесів уможливив формування окремих сторін цього надзвичайно багатогранного явища:

по-перше, інноваційна культура є окремою особливою формою культури в цілому;

по-друге, вона виступає передумовою якісних змін у життєдіяльності людини;

по-третє, стає методологічною основою прогресу гармонізації усіх сфер людської діяльності.

Вчені визнають, що інноваційність притаманна культурі в цілому, оскільки оновлення виступає необхідною умовою культурного процесу, однак інноваційна культура надає цим процесам інтенсивний та масовий

характер, охоплюючи все глибші пласти суспільних змін аж до трансформації соціально-економічного укладу [1, с. 49].

Економічні трактування інноваційної культури пов'язують із її впливом на мотиваційну сферу діяльності, сприйнятливостю людей до нових ідей, їх готовністю і здатністю щодо створення, підтримки, впровадження нововведень, формування інноваційної економіки. Вона може виступити тією силою, яка сприятиме активному введенню у обіг технічних, продуктових, технологічних, організаційних нововведень. Саме ідеї інноваційної культури здатні сформувавши основу створення інноваційного простору для широкого використання досягнень науки і техніки для зменшення соціальної нерівності, подолання бідності, забезпечення доступності освіти, високих технологій, якісної продукції, зростання соціальної справедливості [2, с.96].

Важливим є наявність елементів інноваційної культури і у інших суб'єктів економіки: споживачів, інвесторів, представників владних структур та й просто пересічних громадян, які мають розуміти, що від впровадження нових знань вони отримають або пряму (у вигляді додаткових доходів) або непряму (покращення екології, нові види діяльності та робочі місця тощо) вигоду.

Інноваційна культура стає необхідним складовим елементом сучасної економіки, оскільки: успішність інноваційного процесу, його взаємодія з процесом формування економічних знань залежить від рівня інноваційної культури в суспільстві, існування сприйнятливого середовища для отримання нової інформації, її акумуляції, передачі, розповсюдження, засвоєння, та реалізації; лише комплексна взаємодія інноваційної культури та економічних знань може забезпечити необхідний рівень всіх сторін соціально-економічного розвитку країни [2, с. 99].

Отже, безпосереднє формування інноваційної культури відбувається через створення інноваційно-культурного простору. Основними характеристиками інноваційно-культурного простору є його всезагальність, тобто значимість основних характеристик незалежно від країни, її соціально-економічного устрою, а також глобальність за масштабами розповсюдження. Інноваційно-культурний простір допомагає розвитку інтелектуального ресурсу суспільства, формуванню людського капіталу на основі впровадження елементів інноваційної культури.

Література:

1. Лисин Б.К. Инновационная культура / Б.К.Лисин // Инновации. – 2008. – №10. – С.49-53.
2. Ящишина І. В. Розвиток інноваційної культури суспільства: проблеми та перспективи / Матеріали V науково-практичної конференції 21 травня 2010р. – Сімферополь. Центр розвитку освіти, науки та інновацій, 2010. – 321 с.